

REDACTIA

Arad, Deák Ferencz-u. nr 20

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor. pe 1/2
an 10 cor.; pe 1/4 de an
5 cor.; pe 1 lună 2 cor.
Zil de Duminică pe an
— 4 coroane. —
Pentru România și
străinătate pe an:
40 franci.

Manuscrisurile nu se napotăză

ADMINISTRAȚIA:

Arad, Deák Ferencz-u. nr 20

INSERTIUNILE:

de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.,
de fiecare publicație.

Atât abonamentele cât și
insertiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Scrisorile nefranate nu se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Anul V.

Număr de Duminică

47

Dorul de mărire.

Nu e patimă, care să nimicească mai tare, ca dorul de mărire, setea neastâmpărată d'a ajunge sus... Și fie că e vorba de un om singuratic, fie că e la mijloc un neam întreg de oameni, dacă patima aceasta i-a luat în stăpânire, de cele mai multe ori la pierzare îl duce.

Să luăm, spre pildă, pe Unguri, și să întrebăm: ce-i liniștește și adesea îl împinge la desnadejde, dacă nu dorul să ajungă tari și mari și să stăpânească pe aceste plaiuri? Ar vrea o împărăție mare, ungurească, dela Marea Adriatică până la Marea Neagră, și toți cați trăiesc între hotarele acestei țări, numai ungurește să simtă și să vorbească. Și nu vedea pe fiecare an își părăsesc țeara recet de mil de cetățeni, între cari și anul trecut au fost 9000 Unguri, din pricina sărăciei, a dărilor mari și a prigonirilor de tot felul, ci cheltuesc milioane nu ca să ușureze soarta celor cari stau să se pearsă, ci ca să facă Unguri pe cei pe cari Dumnezeu i-a zidit Români, Slovaci, Ruteni, Sași ori Serbi!...

Chiar Englezii, cea mai puternică nație din lume, eată ce pătesc, dacă nu vor să pună margina dorinței lor d'a ajunge tot mai mari și mai bogăți: de trei ani de zile trebuie să ducă luptă crâncenă împotriva unei mâni de oameni, Burii, pe cari parca numai minunea dumnezeiască-i ține în picioare și le întărește brațul, așa că pe fiecare lună per mil de Englezi și se cheltuesc sute de milioane...

Cu atât mai rău, când patima aceasta se instăpânește asupra unui singur om. Ear între noi, Români, chiar între săteni, sunt nefericiți pe cari patima aceasta i-a coplesit. În multe sate, fruntașii să omoară s'ajungă primari, jurați ori altă slujbă dela casa satului. Alții vor s'ajungă să dea mâna cu „domni”, ș'nume cu fibraul, cu notarul ori te miri că tot colo, unde este, chiar cu Maria Sa baronul ori „groful”. Așa, că de dragul acestor străini, ei adesea neșocotesc sfatul preotului și învățătorului, și în loc să țină la olaltă, se dau, în alegeri mai ales, pe partea „domnilor”...

Un mare rău acesta. Nu putem îndestul să vorbim inimii acestor rău-moști: să lase calea pe care au apucat, că nici lor, nici neamului lor bine nu le aduce, ci ruină și rușine. Să nu creadă adică nici un Român, că vre-un „domn” străin de legea și sângele nostru va avea dragoste pentru vre-un Român, ci dacă-l întinde mâna și la anume privilegii îl vorbește pe plac, e numai pentru-că să-l ademenească și când îi vine lui bine, să se slujască de fruntașul Român, de cele mai multe ori: înspre paguba satului și a Românilor, peste tot.

Românii aceștia, țărani fruntași, alții, ei înșiși ar trebui să vadă,

că alergând după slujbe, după birări (primării) și altele, își părăsesc cele d'acasă. Aș pute, în privința asta, să înșir o grămadă de nume de ale foștilor primari, tutori orfanali și alții, cari umblând numai în voia „domnilor”, au ajuns la sapă de lemn. Pentru-că unii au lăsat în grija muierii ori a slugii, casa, vite și pământ, și știut este, că unde lipsește ochii stăpânului, pustiirea se arată; alții, neștiutori ai viclenilor domnești, au scris hârtii de al căror cuprins nu și-au dat seamă, au chezășuit apoi pentru notar și alți „domni”, așa că într-o bună dimineață s'au pomenit cu toba la ușă.

Unde mai e apoi să socotim rușinea obștească, văzând pe cei mai de frunte săteni mergând, și la comună și la comitat, cu „domni” cari pun dări pe popor, cari împilează pe bietul sătean și mi-ar cutropi ca nici sementă să nu mai rămâna de bietul Român.

Eată de ce acum, când suntem în ajun de a se face alegerile prin comune, atragem luarea aminte a fruntașilor de pe sate să nu se bata după slujbe, să nu alerge după lauda domnească! Cu atât mai puțin să se căciulească și să fagăduiască, ci să-și vadă fiecare de casa ce i-a lăsat părinții, de holdele ce i-a dat Dumnezeu, să-și iubească biserica și școala, că asta-i puterea și a fiecărui țaran în parte, și a noastră, a tuturoră împreună.

Primar las' să fie pe cine obștea îl pune cu slla, așa zicând, și nimeni să nu caute s'ajungă plătind sătenilor beuturi ear către „domni” legându-se pe toată viața. Căci din slujbe de felul acesta nimeni nu și-a făcut avere, ci cei mai mulți au pierdut starea și nu unul a pierdut și cinstea!

Setea de mărire la un sătean, care are să-și îngrijească casa și pământul, este curată ruină. Întrebați numai cine, dintre cei de frunte în sat, s'au nimicit, și veți ave do-vada celor ce am spus.

Russu Șirianu.

Chestia de naționalități! Chestia de naționalități a ajuns în discuție în cursul desbaterii adresei în Dieta. „Magyarország” din acest incident se ocupă de această chestie, într'un chip puțin obișnuit în presa șovinistă.

„Magyarország”, zice că nu este o chestie de limbă, nu poate fi o chestie de limbă chestia de naționalități, ci este o chestie de sentiment. Nu unitatea de limbă ci unitatea de sentimente a cetățenilor de diferite limbi va fi elementul tărier acestei țări, a patriei noastre comune.

Așa trebuie să se înțeleagă și în acest sens să se desvolte politica de naționalități.

Admițând raționamentele lui „Magyarország”, credem că este a se începe

un lucru bun, în sensul mai sus zis, prin aplicarea legilor față cu naționalitățile și în special cu executarea legii de naționalități.

Oradea barabásistă. De când Tisza Kálmán a căzut dela deputația din Oradea și a ajuns celebru Barabás, orașul Oradea-mare a ajuns foarte năbădăios. A trimis adică o adresă guvernului, cerând să ia din spina orașelor chituelile legate de îndeplinirea funcționarilor serviciului de stat, pentru-că situația economică a orașului e foarte grea. Ceea-ce însemnează, că Oradea-mare vrea să-și deszică votul de altă-dată, prin care a admis în bugetul său cheltuelile pentru matriculele civile.

Cum se metamorfozează arhit-liberalii!

Un maghiar cu minte—despre jidovi. Într'o broșură intitulată: „Ungaria jidovită” nu tocmai demult spărută, autorul vorbind despre relațiile de naționalități din Ungaria spune următoarele:

„Pressa, care servește numai interesele jidovești, se pricepe foarte bine să spună minciuni. Între altele, vrea să facă lumea a crede că naționalitățile cultivă o neînțepătură ură față cu Maghiarii. Și aceasta e un neadever, ear cel puțin nu este chiar așa. Istoria dovedește că au trăit odată în bună armonie cu Rușii și Slovaci și că am luptat împreună pentru patria comună; Români, Sârbi și Croați, împreună cu noi am gonit pe vrăjmeșul comun, pe Turci; și nu numai un erou de renume european, s'a ridicat din rândurile lor. Când s'a restituit constituționalismul ungar, existau neînțelegeri; dar' aceste puteau fi înlăturate. Dar' n'a voit o această presa jidovească, fiind-că a socotit că e mai bine pentru jidani, dacă Maghiarii se vor îndușmâni cu naționalitățile, ca să poată încheia cu densii prietenie, ceea ce au și isbutit. Jidanul ne-a devenit nouă, Maghiarilor, cel mai intim prieten și presa ovră s'a îngrijit îndes-jung, ca n'înțelegeră între Maghiari și naționalități să devină din ce în ce mai acută. Apoi a venit liberalismul să ceară dia ce în ce mai mult pentru cauza jidovească, ceea ce a înstrăinat din ce în ce pe naționalități. Pressa maghiară liberală n'are curajul să spună că naționalitățile sunt vrăjmeșe în întregul rënd politic al jidovești, nu maghiarilor”.

E unul care o spune aceasta. Vor avea oare Maghiarii fericirea, să ajungă să vadă și majoritatea neamului lor înțelegând și lucrând în sensul spuselor omului cu minte?

Dela Slovaci.

— Corespondență particulară —

T. St. Martin, 25 Nov.

Patrioții cu sgară ar voi ca din părțile de Mează-Noapte ale patriei noastre, unde locuiesc Slovaci, să facă un colț de țeară în care să fie aceeași simțeminte. Visul lor scump este însă tulburat de proza vieții, de faptul că în cele 15 comitate slovacă conștiința națională se deșteaptă tot mai tare, și astfel ei se conving că au clădit pe nisip. Deaceea se aruncă

turbați asupra celor cari le stau în cale.

Alegerile pentru congregațiile comitatense, mai ales cele din Turotz și Nitra, au fost earăși prilej de învățatură și pentru ei și pentru noi.

În comitatul acesta, se știe, faptul cel mai însemnat a fost că *Benicsky*, viceșpanul și cel mai neobosit fruntaș al partidului ungureș a căzut față de Dr. *Mudron*, (fiul bătrânului luptător Paul Mudron). De 27 ani el într'una fusese ales aici, unde are și moșie mare; de astă-dată țărani l'au trântit. Întâmplarea aceasta cu adevărat a băgat groază în cei dela comitat, deoarece-ce s'a dovedit că poporul „sărărac lipit” nu se mai vinde „domnilor”, nici îl ascultă. Dacă în comitatul întreg n'am mai fi câștigat alt mandat, apoi și atunci bucuros ne-am fi mulțumit numai cu această singură învingere, pentru-că nu este aci vorba de înfrângerea unui om, ci țărănimea noastră a învins asupra renegeților cari își vind neamul. În luptă așa am pornit adică: d'o parte naționaliștii, slovacii adeverați, de altă parte renegeții, cari se lapădă de neam.

În alt cerc Dr. *Halassa Andrei*, ginerele lui *Mudron*, avocat și cel mai activ Slovac, a învins, cu 2 voturi; lupta a fost crâncenă: în tot cercul nu s'a mai găsit un singur alegător, ci până și bolnavii (între ei unul de moarte) au fost aduși să voteze. E de ținut minte, că în trecut *Halassa* a mai fost ales de vre-o 15 ori, aproape după olaltă, dar stăpânirea în tot-deasuna a găsit câte un pretext mizerabil pentru a-i nimici alegerea.

În cercul *Iessena* am învins cu un vot.

În Prova-Slovacă candidatul nostru *Pauliny-Tóth* a căzut numai cu 2 voturi, față de *Iusth Gyula*, care l'a învins și la alegerile dietale.

E de însemnată mare alegerea dela *Zivovárallya*. Aici am avut noi o dinioară gimnasiul pe care stăpânirea ni-l'a închis ear averea ni a răpit-o. În locul gimnasiului slovac s'a făcut preparandie care să maghiariseze. Ear în privința alegerilor, acestui orașel i-au adăogat niște sate nemțești. Nemții au și votat într'una tot cu Ungurii, dar deja la alegerea de deputat unii au mers cu noi. Acum la alegerile comitatense, am luptat împreună candidând pe aceeași listă un Slovac și un Neamț, ș'am învins ast-fel pe maghiaroni.

Avem astfel în congregație 25 Slovaci naționaliști (din 120) și avem nădejde că pe viitor numărul lor va crește.

În comitatul *Nitra* la *Mijava*, *Brezova* și *Krajne* (cercul lui *Valssek*) candidații noștri au avut câte de 3—4 ori mai multe voturi de cât partida ungurească. Ear' la *Stara Tura* s'a întemplat o ticăloșie nemai pomenită. Comunele *Bzince*, *Lubina* și *Hrușove* au venit sub conducerea fruntașilor noștri Dr. *Mar-*

kovici Rudolf și Dr. Markovici Iuliu. Președintele a refuzat mulți votanți pe cari la alegerile dietale îi găsește în regulă. La amiază a întrerupt votarea, deși legea zice că trebuie să se voteze neîntrerupt până la oarele 4. Urna (lădă de lemn), în care se puneau țidulele, a fost pecetluită nu însă și fundul, pe care președintele l-a scos apoi și a vîrît astfel vre-o 80 de țidule cu numele candidaților maghiari, scoțînd din urnă tot atâtea țidule slovacești. Astfel, după-amiază, după ce s'a întors dela masă, el s'a purtat mai bine, ceea ce aproape ne mira. Și mai mult am rămas însă mirați după ce s'au numărat voturile și s'a văzut că sunt mai multe voturi ungurești. Se înțelege, că numai de cât am aflat blăstămăția și 110 alegători (din 180) au dat o declarație și sunt gata a pune și jurământ că au votat cu candidații slovaci Ciulik (preot evanghelic) și Vallo. Alegerea este de altfel atacată și după codul civil, §-ul 185, ticăloșii falsificatori pot să fie pedepsiți cu închisoare până la 5 ani.

Suntăm curioși și noi să vedem cum se va lecu scandalul acesta nemai pomenit. Deputatul nostru va aduce de altfel afacerea și în discuția Dietei.

După-cum se știe dar', mandatul lui Valasek János a fost atacat și procurorul din Nitra a intențat și proces pentru că, vezi Doamne, s'au găsit două mișei cari jură că Valasek ar fi zis, la Krakovian, că Ungurii trebuie retrimiși în Asia, de unde au venit, că acolo se potrivește!

Sunt însă sute de alegători cari jură că n'au auzit ca Valasek să fi zis așa ceva. Baniț l'a depus contele Eszterházy János...

Ungurii baron Sennyey a zis că în Ungaria sunt stări asiatice! Sunt curios să știu: ce ar fi zis dacă ar fi cunoscut stările din Nitra, unde inspectorul de școale s'a lăudat în plină congregație că din mai multe comune slovace a confiscat atâtea cărți slovace, că a adus care întregi la Nitra. Bine a zis Metternich că civilizația apuseană începe numai dela Pojon încolo.

Dr. L. M.

Visitarea bisericilor și școlilor în Bihor.

Din Oradea mare ni-se scrie că, în zilele dela 9/22 până la 12/25 Noemvrie a. c. Pr. C. Sa vicarul episcopesc Vasile Mangra a vizitat în părțile Crișului repede, bisericile, școlile și oficiile parohiale în comunele Saboia, Bălaia, Botean, Ineu, Husaseu, Fughiu, Oșorheiu, Alparea, Sarand, Chigie, Copăcel, Surduc, Telecuș și Borșa. Visitarea a făcut-o singur și fără încunoștințarea organelor parohiale. Poporul a primit cu mîngăiere și cu încurajare sfaturile cele bune ale P. C. Sale vicarului V. Mangra, și interesarea lui faptică față de biserică și școală, cutrierînd să de sît chiar și în cele mai grele locuri de străbătut.

DIN ROMÂNIA.

Deschiderea parlamentului României. Marți s'a deschis sesiunea ordinară a corpului legislativ românesc cu următorul program:

La oarele 11 de dimineață s'a celebrat un Te-Deum la Metropole, în prezența dlor

senatori, deputați, miniștri, înaltele curți de cassatie și compturi etc.

La oarele 11 înaltele corpuri și autoritățile s'au întrunit în sala ședințelor adunării, ocupându-se locurile destinate.

Pornirea cortelui regal dela palat s'a anunțat prin 101 tunuri.

La oarele 12, M. S. Regele, însoțit de A. S. R. principele moștenitor, au fost primiți la scară de către d-nii miniștri și de către birourile corpurilor legislative.

M. S. Regele a intrat în sala ședințelor adunării, precedat de aghiotanții Sot, s'a urcat pe tron, încunjurat de d-nii miniștri și de curtea regală.

M. S. Regele, după citirea mesajului de deschidere, a părăsit sala adunării și corpurile legislative procedă îndată la începerea lucrărilor.

D-nii senatori au trecut la localul senatului.

Nenorociri și rușine.

Abia s'a potolit sgomotul și valetele făcute în giurul băncii dela Șopron, unde ovreii Schladerer s'a împușcat după ce a dat de mal banca, păgubind cu milioane obștea d'acolo, și eată, acum earași, pressa maghiară-i plină de durere. Intre Săcui s'a dat peste cap banca cea mai mare, unde sufletul fusese Ugron; milioane s'au pierdut și miș de Secui rămân astfel pe uliți. În Pesta studentul fruntaș Kecskeméty fură 580.000 coroane din banii orașului, și fuge, încât nici până azi poliția nu-i dă de urmă, ear peste toate astea drept încoronare, vine fuga ovreii Strassburger și falimentul societății „Fortuna“.

Eată ce scrie în privința asta „Budapesti Hirlap“: „Strassburger, însemnată, pentru că falite pe creditorii săi cu 4 milioane. Spaima e mare deosebit pentru că el are cambii în valoare de 3 milioane la băncile din Szolnok, Szarvas, Mezöur, Turko, Kanhegyes, Jászberény și Kisujszállás. Suferă și pieța din Budapesta și creditul întregi provincie s'a zăruncinat... Ear lui Strassburger, care plecase la Abbazia, i-s'au pierdut urmele.“

Cât privește acum căderea societății miniere „Fortuna“, economiceste nu-i mare lucru, deoarece societatea aceasta a pierdut deja de mult totul și falimentul este numai încheierea unei istorii triste în care numele mai multor fruntași kossuthiști figurează alături cu unu înșelător englez, care a fugit cu o frumoasă sumă de bani, lăsînd aici minele de aur și acțiunile fără valoare. Și mulți oameni săraci au fost înșelați cu aceste acții... Falimentul „Fortuna“ nu e decît o nouă nenorocire și încheierea unui scandal mare“.

Și bieții patrioți tremură să nu pătească alte pagube și rușini — ea mîne, căci aproape fie-care zi își are scandalul său deosebit.

Impotriva duelului.

În Germania s'a pornit un mare curent împotriva maniei sîlbatică de a duela. Chiar în sfatul împărătesc a fost alături discuție mare. Prilej la lucrul acesta a dat duelul dintre ofierii Hildebrandt și Blaskovitz. Inafară de moartea acestuia din urmă, care a rămas împușcat în duel, duelul acesta a mai avut, după-cum se știe, urmarea că Hildebrandt a fost osîndit la 2 ani temniță de cetate, un martor la o lună temniță.

Duelul acesta a supărat foarte mult pe împăratul Wilhelm, pentru-că

asa a văzut, nu s'a observat indestul regulamentului ce El a dat înainte cu trei ani privitor la dueluri. D'aceea, împăratul a silit pe câțiva generali și alți ofieri superiori cari au făcut parte din juriul de onoare să se retragă din armată.

Împăratul nu se mulțumește însă numai cu atîta, ci a dat ordina să se reviduească regulamentul privitor la afacerile de onoare, și anume în așa sens, ca să se pună odată capăt duelurilor și afacerile de onoare să se rezolve prin juriul de onoare, ear nu omorîndu-se ofierii unii pe alții.

Mercuri, în sfîrșit, afacerea acestui duel dela Insterburg a fost obiectul unei interpelări din partea lui Bassermann. Ministrul de război Grossler răspunzînd, a declarat că de, duelul acesta pute să se evite, căci Blaskovitz voise a-și cere iertare pentru ofensă, dar' juriul a purces ușoratic. Din parte-i osîndeste obiceiul sîlbatic de a se duela oamenii și în armată va lua măsuri să stavilească pecatul acesta.

Din Dietă.

Ședința dela 27 Noemvrie.

Ședința a fost foarte agitată și petrecută cu viu interes, căci și-au dat măsură primul-ministrul Széll și deputatul popular Rakovszky, cel din urmă făcînd un strășnic requisitor primului ministru.

Cel dintău orator al ședinței este independistul Veres Ioszeff, care apără cauza dreptății poporului Molnár în ședința anterioară, aume, că Maghiarii și-ar bate joc de Slovaci. Independistul combate și aserțiunea lui Rakovszky, că societățile culturale din Germania ar primejdi patriotismul germanilor din țeara noastră. Până aci, se vede că independistul e un apărător al lui Széll! Se va eată însă că nici măcar Budapesta nu e oraș unguresc; cere reducerea cercurilor electorale din ținuturile de naționalități — risum tenestis! — căci în actualele împrejurări numărul deputaților ce furnizează coplescite pe cel al cercurilor maghiare. Voiescă adresa lui Kossuth Ferencz.

Primul-ministrul Széll ia cuvîntul de încheierea dezbaterii în general a adresei. Reflectînd discursurilor deputaților din opoziție, între altele declară că proiectul de răspuns al kossuthiștilor este un loial răspuns la Mesajul Tronului. Ocupându-se de toate chestiile ridicate cu ocazia dezbaterii adresei, contestă spusesele fruntașului popular Molnár, că politica de naționalități a sa și a partidului popular e tot una pentru-că densul nu recunoaște acel punct din programul popular, în care se spune că statul ungar oprimează naționalitățile și maghiarizează cu silă.

Primul ministru acuză pe populari că ar fi una cu naționaliștii. Rakovszky protestează, mameluții aplaudă. Majoritatea primește proiectul de răspuns la Mesajiu, redactat de Max Falk.

La dezbaterea specială a adresei ia cuvîntul Rakovszky, rostind o filipică sguduitoare îndreptată contra primului-ministru.

Începe prin a învinui pe Széll, că a rămas încunjurat tot de vechia gardă liberală și nu a dat loc în conducere elementelor apponyiste cinstite. Sistemul vechiu nu s'a

schimbat, dovadă sunt corupțiunile dela alegeri și recentele numiri de fișpani ce a făcut primul-ministru. Citează chiar și vorbele lui Széll, din Casa magnșilor, în privința „cinstei“ și a guvernelor anterioare lui.

Apoi ocupându-se de trecutul politic al lui Széll, îl scarmăna, îl scutură, încât din bărbatul providențial nu rămîne de cât omul care a parvenit la cărna statului.

Oratorul spune că Széll este încunjurat de lingăii cari se prostera înaintea lui, ear' Egiptenii din vechime se închinau bouului Apis. Dar' sub flamura partidului popular se înșiră tinerimea, căci acolo e adevărata cinste, în fața căreia primul-ministru ar trebui să-și ridice pălăria.

Primul ministru Széll răspunde într'un lung discurs lui Rakowezky, apărîndu-și atît „era“, cît și mai ales cariera sa politică. În privința „parvenirei“ sale în fruntea ministerului, se provoacă la cuvintele majestatic, cari i-s'au rostit când a fost chemat să scape țeara de halul în care o adusesse Bánffy.

Majestatez Sa i-a zis:

— Ved că e trebuință de conlucrarea d-tale, ca pacea să revină. Doresc, ca soluția propusă de d-ta să fie adusă la îndeplinire, că și țeara o vrea aceasta. Primește deci președenția ministerului!

Nu a fost puțin de spirit primul ministru reflectînd lui Rakowezky asupra comparației ce i-a făcut cu bouul-Apis, întorcînd arma. Rakowezky il aseamăna cu bouul Apis pe densul, dar el vede că mîna seamănă Rakowezky cu bouul Apis, căci veșnic pe stavul roșu al fotoliului de prim-ministru, devine sîlbatic.

Eată arena, eată... luptătorii, unde-s toreadorii?...

ULTIME ȘTIRI.

Abdicarea principelui Bulgariei.

Din Petersburg vine știrea că în cercurile diplomatice rusești circula știrea că principele Ferdinand, văzînd că simpatia poporului bulgar pentru dinșul scad din zi în zi, pentru a asigura dinastiei sale tronul, e hotărît să abdică, în favorul fiului său Boris, până la a cărui majoritate se va institui regentă, care să ducă afacerile statului.

Burii.

Londra, 29 Noemvrie. Times primește din Pretoria știrea că Burii au în luptă de comande, de câte 50—400 oameni. Din aceste trupe 26 sunt în Transvaal, 31 în Orange și 13 în Capland. Dela golful Delagoi spre mează noapte sunt 7 comande avînd 1100 luptători, ear' spre Sad 11 comande cu 1600 Burii. Alte comande sunt împărțiate prin diferite părți, hărțuindu-l pe Englezii. Kischener are în luptă 45.000 soldați.

München, 29 Noemvrie. Aici s'a instituit un comitet compus din cei mai de frunte cetățeni: generali, artiști, advocați, medici etc. cu scop să facă un apel către toată Germania spre a colecta bani cu care să ajutore pe Burii, îndeosebi familiile acestora, cari fiind în prisoarea Englezilor sufer frig și foamă. Sufer mai ales copii dintre cari din 54.326 au murit din luptă până în Septemvrie 1900.

Londra, 28 Noemvrie. Kischener într'un raport sosit ieri recunoaște că la 20 c. lângă Williesdorp Englezii au fost bătuti: ei au pierdut 17 morți între cari 3 ofieri și 74 răniți. Burii au prins apoi 5 ofieri și 120 soldați.

la alea o comisie in frunte cu dl Dr. George Dobrin, ca president și Nicolae Jugănariu, tip. not. adhoc.

Terminat fiind proiectul de statute, comitetul provisoriu a conchiat meseriașii într-o adunare constituantă, care s'a ținut Duminecă la 24 Noemvrie c. st. n.

Dăm în cele ce urmează mersul meseriei adunării. Cam la 60 de meseriași s'au întrunesc în sala cea mare a școlilor gr. or. din loc, unde presidentul adhoc, Dr. G. Dobrin salută adunarea. De față era și protopopul Lugoșului, Dr. George Popovici, Dr. Iacob Radu, cas. consis. Dr. V. Braniște ș. a.

În vorbirea sa, dl Dobrin susține, că meseriașii noștri de azi lucră mai mult cu mâinile de cât cu mintea, că din cauza aceasta s'au vădit și plângeri, că meseriașii le merge tot mai rău. Văditele acestea ne-a împințat apoi, ca să formăm pentru meseriașii noștri o societate, pentru că aici cunoștințele folositoare să-și câștige, și prin urmare să tindă într'acolo, ca să nu mai lucre numai cu mâinile, ci și cu capul. Ce e drept, vechii maestri din Lugoș, nu erau lucrători mai buni și mai isteți, de cât sunteți D-voastră, și pe atunci totuși le mergea destul de bine, mai bine decât D-voastră! (e să fie cauza? Atunci nu era concurența cea mare, ei lucrau cât lucrau, și griji nu prea aveau. D-voastră lucrați azi mai mult, și totuși nu puteți da înainte. Vremea trece și să ducă, și nu se întreabă că vom să mergem și noi cu ea. Trebuie să ținem paș cu cerințele timpului de azi. Fabricile cele multe și concurența cea mare ne îndeamnă ca lucrul nostru să-l îndeplinim mai cu cumpăt. Nu vrem să fac învinuiri dar' așa este. Impregiurările de azi sunt de așa natură, încâ: puțin dintre țările să perfecționează în școlile de specialitate; cu puțin cunoștințe din școala elementară — sau fără ele — băieții ajung învățați, apoi caile și pe urmă meseriașii, dar' și grijile cele multe să așezează îndată pe grumazii lor! Măneacă dar' din impregiurările aceste, dorim ca să întemeiăm o societate, unde întâlnindu-se domni și maestri, — cei din urmă să-și îmbogățască mintea și cunoștința folositoare pentru viață. Vom îngrji, să avem în locul potrivit, unde se va pune la dispoziția membrilor jurnale, o bibliotecă și să vor ținea prelegeri acomodate. Aici se va câștiga apoi lumina, ca să conducă pe fiecare, ca lucrul cu cumpăt să fie îndeplinit.

Terminând presidentul, dl D. V. Braniște cetește proiectul de statute. După acest proiect, numele societății va fi:

„Asociația meseriașilor români din Lugoș”. Scopul asociației este cultivarea membrilor prin lectură și prelegeri potrivite. Cu privire la scop, Inv. G. Joandrea, măneacă de la principiul, că mai ales inima trebuie cultivată, și aducând exemple de la alte popoare de almintrelea foarte culte, dar' cu puțină nobilitate a inimei, și exprimă dorința, că cunoștințele ce se vor împărții măiestrilor și sodalilor prin lectură și prelegeri, să-și aibă de față sentimente religioase-morale, și că prin urmare scopul să fie urmărit în trei direcții, pentru a promova moralitatea, sentimentul național și starea materială. Pentru înjungerea scopului, să va pune la dispoziție într'un local reviste și ziare, o bibliotecă și să vor ținea prelegeri instructive. Membrii sunt ordinari, adică măiestrii, cari plătesc anual o taxă de 2 cor., extraordinari adică sodali, cu o taxă anuală de cor. (numai cu vot consultativ), membrii fondatori, cu o cotizație odată pentru todeauna de 20 cor. și ajutători cu 1 coroană. Adunarea generală se va ține în fiecare an în Februarie. Comitetul are să țină în 2 luni cel puțin o ședință. Celelalte dispoziții din statute sunt de mai puțin interes.

Presidiul punând la dezbateri statutele, aceste se primesc cu foarte mici modificări.

Urmează înscrierea membrilor. S'au înscris 44 membri ordinari, 6 extraordinari și 8 ajutători. De membrii fondatori s'au înscris următorii: Dr. George Popovici, prot., Dr. G. Dobrin, Dr. C. Jurca, Dr. V. Braniște, Vasile Jurca, I. Ruji, Al. Lupea, Vas. Nica, Stef. Dragomir și G. Joandrea învățător.

La ordinea zilei urmează constituirea. La propunerea unei comisii se alege: Dr. C. Jurca, president; Vasile Iorga, tăbăcar vice-pres; Nicolae Jugănariu, cul. tip. secretar; Ioan Ruji, măcelar de cessar; Const. Liuba, Inv. bibliotecar și George Ijic, arhivar, adv. Dr. George Dobrin.

Membrii în comitet pe un an: Dr. G. Popovici, prot.; Dr. V. Braniște; Dr. Isidor Pop, Vas. Dobrin, cojocar; Ioan Frenț, călțanar; Iosif Ignea, călțanar și Iuliu Tuculia, tăbăcar. Suplenți: Tosa Avacum, Cesa Halas, Const. Stănuică și Alex. Lupea, toți maestri.

Advocatul Dr. Cornel Jurca, ocupă locul presidial și ca fiu de meseriaș, e primit cu ovațiuni. Mulțumesc pentru încredere, promite că va lucra în interesul societății și dozește ca înființarea Asociației să fie într'un cîas bun!

Membrul George Joandrea mulțumesc pentru numele adunării comitetului provisor

pentru toți pașii făcuți într'a întemeierea acestei asociații, îi roagă că și de aci încolo să conucre pentru interesul binepricepute ale membrilor ei.

A rămas ca biroul să aștearnă statutele la forurile competente spre aprobare.

De încheiere dozește acestei Asociații viață îndelungată, fructele ei reverse-se cu belșug asupra membrilor, bucure-se aceștia de frumoase progrese în moralitate, în cultură națională și în bunăstarea materială, conducătorii puși în fruntea ei aibă dor și dragoste de muncă, pentru ca și țeranii văzând binefacerea și isvoarele de venit ale meseriilor, să le îmbrățoseze tot cu mai multă căldură, susținând apoi cu tot dreptul că meseria e plug de aur.

G. J.

Adevărurile din Bihor.

În Nr. 43 al acestei prețuite foi de datul 27 Oct. (9 Noemvrie) 1901 am avut plăcerea a ceti actul sfințirii bisericii gr. or. rom. din Sânmiclăușul român, publicat de un On. oaspe; pentru-ce primească On. oaspe sincera mea mulțumită, — însă Vă rog On. oaspe — principiul adevărului este — a tracta lucrările și întemplantările așa cum s'au întemplant.

— Ca să fiu bine înțeles — în publicarea D-Tale On. oaspe te ocupi cu esoperarea alor 1000 de coroane dela contele Tisza; știi D-Ta locul, timpul și cauza pentru ce s'a dăruit și prin cine s'a esoperat aceia sumă? deși știi, poate nu vorești a ști; la esoperarea acestor bani e foarte potrivită zicala românului „precum l-mi vei închina așa îți voi mulțumi”. Au 1000 de coroane cugeti D-Ta, că ar fi renovată sft. biserica din Sânmiclăuș — care ca zid în Bihor ocupă locul al IV-lea, ear după campanie (clopote) locul al II-lea — înțeleg aci și orașele — și a căreia renovare a costat aproape 12000 cor., nu altcum campaniele (clopotele) circa 6000 cor? Sa fiu priceput, aceste lucrări s'au săvârșit în decursul acestor patru (4) ani din urmă — ceia ce era de dorit a se împlini cel puțin înainte cu 15 ani — și pentru aceste lucrări repentine cui să poate atribui meritul prim? După mine superiorităților noastre bisericăști și organelor subalterne.

E foarte curios înaintea mea, că ai putut auzi din cutare-va credincios esclamând „că tot așa dacă am auzi

în biserica noastră”; adeca vorbire; atunci când eu așa zicând mai în toate Duminecele și Sărbătorile de peste an cercetez sta biserica și aud predicând pe preotul nostru; sau predică în înțelesul strins, sau omilia arare-orî paranesă; însă își conced On. oaspe, că ar fi și credincios așa care numai una dată eventual de două ori peste an cercetează sfta biserica; firește unul ca acela nu poate auzi.

Zici de oaspe că la noi este „Țară bună, rea tocmeală” — poate din contră ai voit a spune — pentru-că ori care om înțepte înainte de a zidi își socotește cheltuiala și numai după-ce a socotit-o și o are, numai atunci va zidi.

Lucrările acestea repentine eclatant arată, că la noi este nu numai interesare față de biserica, școala și neam; dar și zel neobosit și Te asigur de oaspe, că conducătorii bisericii noastre își cunosc datorințele lor ce le manifestă zi de zi în fapte concrete spre înaintarea bisericii, școlii și neamului nostru.

Dimistriu Fapp,
învățător gr. or. rom.

Daruri Sf. bisericii.

Dreptcredinciosul nostru Pavel Pectcan locuitor în comuna Feniac, proprietar mare, fiul decedatului Trifu Pectcan, care în viața sa ca un bun creștin și român brav, a donat sf. bisericii 6 ripide și crucea aurită în preț de 140 cor., — un litier de argint de china în preț de 60 cor., și un stihar prețesc în preț de 24 cor.

Sus amintitul creștin armând exemplul părintelui său a donat sf. bisericii un prapore în preț de 80 cor., pentru cari daruri atotputernicul D-zeu le răsplătească lăsatul răsplătelor și înmii; predecedatul Trifu, Dumnezeu îl așeze în corturile dreptilor, în sinul lui Avram; — ear amintitul Pavel îi închinăm mulțumită publică în numele poporului român; atotputernicul D-zeu îi dăruiască viață îndelungată lui și familiei lui numeroase compuse tot din feciori și binecuvinteza cu pace și sănătate ca și fiu lui să fie creștin bun, demul urmași ai părinților lor, și român bravi de onoare; căci prin darurile lor au înfrumusețat sfta noastră biserica și casa Dumnezeuului celui eresc.

Feniac, 4/17 Noemvrie 1901.

Moise Babescu,
paroch.

Răspuns întârziat.

Intarziat din pricina unui calului greșit. Anume în Nrul 145, 157 și 175 al ziarului „Tribuna Poporului”, oamenii, cari nu și pot în de-jins da seama despre anumite condițiuni, ce trebuiesc ținute în vedere, când „punem pe cineva în Zeitung”, au relavat unele referințe sociale — culturale din comuna noastră. Le-am cetit și eu și m'am zis: nu s'au nescar lucruri serioase, Sunt clevetiri. Ear clevetirea, de., nu se poate opri. Ori cât de rău m'ar fi părut nu-l vorbă, văzând terfelita bisericii, cor., m'am gândit, că dacă proviu dela oameni minori, dovada sunt cele 63 erori gramaticale din corespondența ultimă (Nr. 175), hotezat „poetic”, „O sală a lanțului început”, nu l'bine să continuăm a ne îndrji uni pe alții. Am socotit, că e mai bine să preferim pacea, ertându-ne unii altora păcatele.

În corespondențele menționate a fost adecă vorba despre unele conflicte, ivite între singurătii cetățeni d'ei noștri, lovinduse mai ales în noi Români ortodocși.

Nu le-am dat vr'o importanță, deși, dacă e a se lua lucrul pe calea adevărului, puteam să le resping pe toate de-a rindul. N'am făcut-o însă, nu din vre-o ignoranță, sau neglijență, ci fiindcă și acum

ca într'o rețea, șosele netede, pietruite, și linii ferate, înșirând pe firele lor orașele înfloritoare și satele de fabrici, ce scot la lumină bogățiile țării.

Astăzi, capitala noastră, care a stat pitită prin muși atâtea veacuri, sporește — sigură și puternică — în mijlocul câmpiei dunărene, ridicând palat lângă palat pe unde-și păștea odinioară turmele legendarului Bucur. Și largi își deschid acum porțile altarele luminii, — treptat poporul să înviorează, să deșteaptă la o viață de pace și de muncă roditoare.

În fața scundelor și sărăcăcioaselor chilii, unde acum optzeci de ani dascălul Lazăr punea în mâna copiilor cea dintiu carte românească, să înalță falnic palatul Universității, car pe locul acela sfânt s'a așezat trei statui: Eliade, Mihai Viteazu, Gheorghe Lazăr, — poetul, eroul, și apostolul.

Doi mari bulevarde tae în cruciș orașul. Dâmbovița se minunează de strălucirea și mândreța în care să desfac marile ei, ascunse până mai dăunăzi sub rădăcini de sălcii.

De-aici, din mijlocul capitalei zgomotoasă, îmi întorn gândurile pe unde am um-

blat. Multe din locurile frumoasă, pe cari le-am văzut, îmi revin acum, învăluite în farmecul depărtării și parcă mă dejenesc, unele că n'am spus destul, altele că n'am spus nimic de ele. Multe vor fi earși, pe cari nu le am văzut încă. Dar ceea-ce să ridică mai luminos și mai sfânt în mijlocul amintirilor mele, podcaba cea mai aleasă și mai mândră între podcabele țării, este poporul românesc. În sufletu i larg, nespus de duios, lămurit în focul atâtor suferinți, am găsit izvorul curat al frumoaselor lui cântece și tot înțelesul istoric al trăinicieii și stăruinții noastre pe acest pământ. În marea lui putere de muncă, de luptă, și de răbdare, în mîntea lui trează și în inima lui caldă, am găsit sprijinul speranțelor noastre și de-slegarea înaltei chiamări a neamului nostru. — Îl urmăresc cu gândul de-alungul veacurilor, îl văd cu pieptul desvălit în zloată și în bătălii, muncind ca să plătească dările țării, luptând ca să-și apere pământul, căzând și ridicându să ear, murind în șes și renăscând în munți, întreb: ce popor a-avut pe lume o soartă mai aprigă și mai zbuciumată, ce ne am de oameni a stat mai viteaz și mai întreg în fața atâtor dureri!

Unde ar fi ajuns el astăzi, dacă ar fi fost lăsat în pace!...

„O lacrimă-i tremură în glas, și graiul lui e un suspin”, zice Michelet, vorbind de poporul român.

În adevăr, suferințele acestea au pus o blândeță divină pe figura țeranului nostru. Inima lui e plină de milă pentru cei nenorociți, și limba lui e dulce și plină de mângâieri.

Câtă gingășie e în cântecul cu care își adorm țerancele copiii:

„Nani, nani, pușor“...

Și cu ce vorbe sfâșietoare, adânci ca și durerea din care au isvorât, își petrec morții la groapă:

„Dragile mamei sprâncene,

Cum o să fiți buruene!

Dragii mamei ochișori,

Cum o să vă faceți flori!“...

Într'o țeară așa de frumoasă, c'ua trecut așa de glorios, în mijlocul unui popor atât de deșteptat, cum să nu fie o adevărată religie iubirea de patrie, și cum să nu-ți ridici fruntea, ca f. lincii strămoși de odinioară, mândru că poți spune: „Sant Român!“

ca în tot-deauna, am dorit și preferit buna înțelegerea între frați.

De altfel tot ce s'a vestit în paguba reputațiunii noastre, îndeosebi în corespondența ultimă, nu pot prinde. Corul nostru a fost apreciat îndeajuns de public. Și cine până acum nu și-a câștigat convingerere despre nizuințele noastre culturale, o să dea de vr'an prilej în viitor, spre a ne vedea sporul și conduita. Alta vezi-bine nu putem zice nici noi despre noi dar nici „adversarii“, cari ne invidiază pentru simpatiile publicului.

Toate aceste mărunțișuri le lăsam tre-cătoare, dacă afacerea s'a opra numai aici. Văd însă, că unii oameni, țin una, le place gălăgia, bagseama ca să poată pescui... Eată faptul, care dela locul onorific, în care mă găsec, mă silește să răspund. Anume: în Oravița, între toate școalele primare, ce le avem, numai singură a noastră, cea gr. or. din Oravița rom. adevăratea, a ramas neatinșă de influența străină. Și ca să-și asigurăm pe vecie independența materială, am rostit, cum se știe, nimic alta, decât un lucru românesc. Din toți banii bisericii am creat o fundație la care bietul popor s'a învoit a mai și contribui din greu, ca după trei ani, fără nici o altă repartiție, să ne plătim servitorii bisericii, fără a mai fi nevoiți a primi când va ajutoare, „prielnice“ dela steini.

Cred, că am făcut un lucru bun. Și ar fi bine, ca și pe alocurea să se facă astfel.

Avem însă probe, că „frați“, de-al noștri de legea catolică, agită mereu împotriva întreprinderii noastre. Și dacă toate celelalte veleități lăaturalnice le am erta, peste acest lucru trist nu putem trece cu vederea. Nu voim însă să respătim nimă-nui cu rău, ci vă rugăm și pe calea aceasta Fraților Uniți, nu deranjați în cauzele noastre lăuntrice, precum nici noi, Doamne fercește, nu ne amestecăm în afacerile D-Voastră, cum e de pildă „hramul“ câștigării premiului dela Lugoj, ce l aniversați în fiecare an prin nesfârșite bubuituri de treasuri... D-Voastră știți prea bine, câte am mai avea de zis. Nu voim însă să revoltăm și publicul cetitor. Regretăm, că nu v'ați atașat cu noi, ci v'ați ales o altă soluție, cu mult mai bizară, într'u susținerea școlii D-Voastră. În fine asta încă se ține de „prudența“ D-Voastră. Dar' să ne trageți și pe noi cu școala, unde ați ajuns D-Voastră, nu mai poate fi chestie de prudență, ci de altceva, ce nu ne permite politeța s'o spunem.

Noi cei de legea veche, bagseama avem alt temperament; nu ne lăsam de școală odată cu capul. Ori cât de „imprudenți“, noi nu cerem ajutor dela nimeni până ce trăim ca Români. Asta v'o spunem cu sinceritate, fără vicșug și cred, că ne-ați înțeles!

Oravița, 20 Noemvrie 1901.

Carol Pavlovici,

president al comitetului și al corului vee. ort rom

Sfințirea bisericii din Bozovici

și introducerea în parohie a preoților Ioan Brinzei și Nicolae Bihoi.

Comuna bisericască română din Bozovici, posedă o biserică foarte frumoasă, peste tot pietată de renumitul pictor Turcu dela anul 1850. După ce însă în decursul timpului de o jumătate de veac, această pictura în mai multe locuri suferise scaderi, comuna bisericască la inițiativa preoților a decis a o spăla respective a repara scaderile, și foarte nimerit a purces comitetul, când această lucrare, a oferit-o d-lui pictor Nicolae Hașca, ginerele și învățecul repositului Turcu, ceea-ce din destul s'a observat la finea lucrării.

Biserica acum reparată apare cu totul ca nouă, spre lauda conducătorilor și a pictorului întreprinzător.

Colaudarea s'a îndeplinit Sâmbătă, ear Sfințirea Dumineca în 11/24 l. c. prin Prea On. Domn Mihail Popovici, protopresbiterul tractului cu asistența preoților Nicolae Novacovici din Gerboși, Dimitrie Bogoevici din Bania, Vasilie Popovici din Pataș și a celor din loc Ion Brinzei și Nicolae B hoi.

Primirea dlui protopresbiter a fost foarte splendidă și cu multă animație. Încă în comuna Prigor a fost întimpinat de un banderiu, ear la intrare în orașul Bozovici a fost șgomotos salutat de הבubuitul pivitor carl părea că nu o se mai încete; în mai multe locuri în lăuntru orașului se aprinsese butoaie de cătran ce răspânda o lumină ferică, ear poporul cu mic cu mare se afla pe stradă, unde rămase potolindu-și curiozitatea, până noaptea târziu.

Duminecă după sfințirea apeli și stropirea celor renovate pela 10 ore s'a început sf. Liturgie prin dl protopresbiter cu conlucrarea celor mai sus însemnați cu toată pompa, cântând respunzoriile corul din loc, sub conducerea d lui casari Ilie Ruva, cu tact și precisiune, ce face d lui Ruva multă cinste.

La priceasnă P. O. D. protopresbiter Mihail Popovici la locul anvonului prin o vorbire avântată espunând însemnătatea actului, laudă zelul acestei comunități creștine pentru jertfa adusă întru frumseța casei lui D-zeu punându le la inimă să rămână nedeslipiți de limba, și credința strămoșească, ca tot-deauna bunl patriei și cu dragoste către casa domnitoare. După aceasta imediat a urmat actul de introducere a preoților Ion Brinzei și Nicolae B hoi, cu formalitățile sale foarte frumoase, unde după vorbirea dlui protopresbiter, răspunde părintele Brinzei, mulțămind Prea Sfințitel Sale d-lui Episcop Nicolae Popea, dlui protopresbiter și poporul.

Biserica deși spațioasă, era mult prea mică pentru publicul present.

La 2 ore s'a dat un banchet în casa română la care a luat parte aproape 300 de persoane.

Observ, spre lauda lor, că precum la biserică, așa și la banchet a luat parte atât dlui protopretor Peczely Géza și Iuliu Borden, cât și domni juzi Dr. Palfy simpaticul Dr. Nosco și Dr. Gugenberger. Dl preot rom. cat. Maerhofer, dl director dela „Almejana“ Teofil Osecki cu casarul său veteranul Pirtea și contratestul Saberea, dl notar din loc Mihail Germec și cu un cuvânt tot ce Bosovicul a avut mai de frunte, fără osebire de confesiune ori naționalitate, chiar și dl Sperger. Din depărtare am văzut pe dl Simion Brinzei, oficiant la căile ferate în Orșova.

În decursul pânzului s'a ridicat mai multe toast, pentru Majestatea Sa Regele nostru Francisc Iosif I. prin dl protopresbiter Mihail Popovici, pentru Ilustritatea sa bunul nostru Arhiepiscop Nicolae Popea, prin preotul D. Bogoevici, pentru I. P. Cuvioșia Sa Archimandritul Filaret Musta, prin preotul Ion Brinzei, pentru dl protopop prin dl Isidor Soberca, pentru preoții introduși Ion Brinzei și Nicolae Bihoi, prin preoți Nicolae Novacovici și Vasilie Popovici. Dl învățator din Bania Bărzanu, a vorbit foarte frumos pentru familie respective pentru poporul român. Părintele Maerhofer toastea pentru preoți din Almaj.

S'a toastat apoi pentru pictorul. Dl Hasca, pentru administrațiune, justiție, concordie, epitropie, comuna bisericască.

Observ că la toastul pentru Majestatea Sa și dl Epp. s'au sculat cu toți în picioare.

După prânz nația a format o heră mare. Peste tot s'erbarea de tref ori însemnată, a reușit cât se poate de bine.

Laudă conducătorilor cât și protopopului, care cu simpatia și tactul d-sale a contribuit foarte mult la ridicarea festivităților.

Pătășanul.

BIBLIOGRAFIE

Drepturile și datorințele inv. rom.

de

Dr. Mihail Szabó.

Am amintit apariția acestei importante lucrări, pe care autorul o însoțește cu următoarea prefață:

Rugat din mai multe părți și simțit fiind peste tot și până în timpul de față lipsa unui manual pentru învățătorii și învățătoarele române de ambele confesiuni din patrie, un manual, în care să fie sistematic expuse datorii și drepturile îmbinate cu starea învățătorească: m'a îndemnat, ca pe temeiul legilor și ordinațiilor în vigoare să compun sub titlu „Drepturile și datorințele învățătorilor (învățătoarelor) români“ toate aceste cunoștințe trebuitoare, cari privesc pe învățătorii români nu numai în poziția lor de învățători, ci și ca particulari,

Se știe anume; că dela crearea art. de lege XXXVIII. din 1868 încoace, administrațiunea învățământului popular s'a augmentat atât de mult, parte pe cale legislativă, parte prin ordinațiuni ministeriale, încât nu numai generațiunea mai nouă, ci și cei mai îmbătriniți pe cariera aceasta, de timp îndelungat funcționează fără de călăuzul povățuitor, fiindu-le a se orienta cu convenita precisiune. Din această neorientare provin mulțimea de ordinațiuni și alte dispoziții, cari atât singuraticilor, cât și autorităților superioare le răpesc timp mult și muncă în cordașă.

Cartea de față, despre „Drepturile și datorințele învățătorilor (învățătoarelor) români“, ca un itinerar dorind să ușureze greutățile acestea, va fi un credincios și sigur povățuitor al învățătorilor și învățătoarelor române gr. or. și gr. cat. dela școalele elementare, civile și populare superioare, precum și tuturar acelora, cari din ori ce punct de privire se ocupă cu cauza învățământului popular.

Lucrarea aceasta o pot folosi și preoții, autoritățile bisericesti și școlare, antiștiile comunale, susținătorii de școale și asile de copii, precum și părinții înșiși. În institutiile pedagogice de ambele sexe se poate servi ca basă pentru învățământul organizator-școlar, — ear pentru elevii, cari după terminarea cursurilor pedagogice își încep noua carieră învățătorească: un indispensabil călăuz le va fi în viață.

În manualul „Drepturile și datorințele învățătorilor români“ sunt expuse într'un complex organic toate legile, regulamente, instrucții, ordinațiuni, decisiuni și hotăriri de însemnătate principară etc., cari sunt în vigoare, prelucrate astfel, că după fiecare paragraf sunt cuprinse în paranteze datul și numărul relativ la paragraful legii, la ordinațiune, la decisiune etc., astfel că la moment fie-care pe deplin să poată fi orientat în chestie. O privire clară va pute să aibă ori și-cine într'insa despre toate blanchetele de administrațiune și ținerea în evidență a cauzelor a căror întrebuintare este obligătoare pentru fiecare om cu interes pentru afacerile școlare.

C'un cuvânt, în cartea de față sunt tractate toate lucrurile, cari sunt în legătură cu oficiul învățătorului român, atât pe terenul administrațiunii școlare cât și în viața privată.

Mai mult chiar. Deoarece ce în situația actuală a învățământului nostru popular, învățătorul nu e numai pentru școală, ci în cauzele învățământului el e tot-odată sufletul comunei și al scaunului (senatului școlar:) va afla aici tot ce-l este de trebuintă ca învățător, ca membru, notar și epitrop al scaunului școlar și epitropesc. Căci, precum de fapt se întâmplă în cele mai multe locuri: învățătorul îndeplinește el însuși nu numai agendele didactice, ci și afaceri de ale scaunului și epitropiei școlare, precum și ale antistiei comunale, sau cel puțin ca

om de specialitate trebuie să se servească în toate acestea cu sfatul și cu îndemnările sale.

Conduc de aceste principii, în opul de față am prelucrat în toate amănuntele chestiile înșirate în cuprinsul acestei lucrări pe baza datelor în vigoare.

Apendicele lucrării îl formează îndreptariul amănunțit și indicile legilor și ordinațiilor.

Pentru orientare țin să amintesc, că legile referitoare la învățământul elementar nu sunt înșirate numai după titluri, ci sunt publicate și textual, aflând învățătorii începătorii și îndrumări relative la agendele oficioase școlare, și anume: redactarea protocoalelor, diferitelor rapoarte și esibite.

Proceduri relativ la instituirea, înzestrarea și susținerea școalelor, precum și la administrarea averii și fondurilor școlare, c'un cuvânt, afaceri economice școlare ne se cuprind în cartea de față; relativ la aceste afaceri servește cu destule amănunte de orientare opul meu „Nepoktatásügyi közlégi közigazgatás“ (Administrațiunea comună a învățământului popular), care a apărut de curând în ediția a treia și e quasi o parte întregitoare a cărții de față și pe care învățătorii o pot procura dela mine (Nagy Becskerek, kir. tanfelügye őreg) cu prețul avantajos de 4 cor. 40 fl., plus 40 fl. pentru spese postale.

Ear dispozițiunile speciale ale autorității bisericesti, referitoare la școalele confessionale, cari dispoziții învățătorii respectivi și le pot ușor apropia, din pricina raporturilor diferite între cele 2 confesiuni, nu se cuprind în cadrul opulului de față. Sunt însă aci indicate toate informațiunile cari-l privesc pe învățătorii români gr. ort. și gr. cat. confessionali, deopotrivă cu învățătorii de stat și comunali.

Accentuez încă conștientiositatea și zelul, cu care am adunat datele (aproape cincizeci de legi, o sumedenie de regulamente, instrucții, ordinațiuni, decise și hotăriri principiare) relativ la opul acesta, necruțând, ani de-a rândul, nici greutate, nici jertfe materiale, ca să le compun într'un întreg organic.

Dar am făcut-o în speranță, că tot aceia, cari au lipsă de un astfel de călăuz și în special colegii mei — învățătorii români, a căror ajutorare am intenționat o prin lucrarea de față: prețuind greutățile unei întreprinderi de natura aceasta, prin comanda și recomandarea opul vor bine să aprecie munca mea obositoare.

Vă rog: să o primiți cu acea bunăvoință și dragoste, cu care eu vi-o ofer.

Betcherecul-mare, la 1 Oct. 1901.

Dr. Mihail Szabó

insp. regese al comitatului Torontal

Dare de seamă și mulțămită publică

În 18/31 Oct. a. c. Tinerimea din Lipova au aranjat un concert în favorul operii turnului dela biserică rom. gr. or. din loc, cu care ocaziune au binevoit să suprasolvi următorii domni, dl Dr. Georg Popescu, 8 cor.; Schweitzer Adolf, 3 cor.; Grigorie Marienescu, Ioan Bescherean, G. Saviet, Adrian Micu, Fl. Roxin, At. Pașcu, câte 2 cor.; Hamsea, I. Russu, I. Ivanovici, V. Sporea, A. Țieran câte 1 cor. Oferte au sosit dela Ilustritatea Sa dl Alex. Moosonyi 10 cor.; dl Dr. Valeriu Morari, 10 cor.; dl Dr. Alex. Marta, 5 cor.; dl I. Cimponer, dl Dr. A. Halic, 4 cor.; dl Ioan Crișan, 3 cor. Care sumă s'a administrat comitetului parohial din loc.

Primească P. T. domniul mulțămite noastre atât pentru partea morală cât și cea materială.

Lipova, 23/XI 901.

Comitetul tinerimii.

NOUTĂȚI.

ARAD, 29 Noembrie n. 1901.

Știre personală. Magnificența Sa dl. Ștefan Antonescu, mare proprietar în Țiria, această figură venerată în viața noastră bisericăască, după cum aflăm cu regret, se află atât de greu bolnav, în cât și-a făcut și testamentul. Noi dorim fruntașului seplegenar deplină însănătoșare, să-l vedem încă mulți ani între noi, ajutând cu bogata experiență la îndreptarea afacerilor obștești.

Universitate rutenă. Studenții ruțeni din Viena au ținut o adunare, la care au luat parte mai mulți deputați. Deputatul Romanczuk a vorbit pentru deschiderea unei universități ruțene în Lemberg și adunarea a primit o rezoluție în acest sens.

Proiecte de legi. Guvernul a depus pe biroul camerei 4 proiecte de lege nouă: proiectul despre indemnitatea bugetară, proiectul despre statificarea casselor comitatense, proiectul despre pactul cu Croația și proiectul despre un credit suplimentar pentru comitate în sumă de 522 437 cor 77 bani. În creditul acesta figurează și urcarea plății amplotiașilor comitatensți.

Ungaria pentru emigranții maghiari din America. În bugetul anului viitor s'au preliminarat 50,000 cor. pentru ajutorarea maghiarilor emigranți în America, pe motiv, ca emigranții maghiari să nu treacă la alte nații și să rămână și în lumea de peste ocean fideli „patriei maghiare“.

Omor prin bătaie, la miliție. Până și marșurile ungurești toate sunt pline de revoltă în fața esibilității unui sergent de konvezi din Oradia care a omorât în bătaie pe infanteristul Florian Per. Numele acestui seibatic este Magyar Ferencz. El trata rău cu toți feciorii, dar îndeosebi cu Per, care înțelegea greu comanda și explicațiile ungurești. L'a bătut dect zilnic că tot l'a răbobit și Per a trebuit să fie dus la spital unde nefericitul a murit. Sergentul seibatic a și fost îndată arestat și, ne place să credem că în curând va ajunge în temnița examnatelor, spre a-și face pedeapsa meritată.

Manifestație sărbătorească. Duminică la 24 a curentei, presidentul „Reuniunii salărilor români din Sibiu“ dl. Victor Tordășanu, sărbându-și onomastica, membrii reuniunii au ținut să-și manifeste în mod sărbătorec iubirea și alipirea față de conducătorul lor. Sâmbătă, în presara zilei, corul reuniunii, sub conducerea dirigentului dl. C. Popa, au făcut la locuința dlui Tordășanu o frumoasă serenadă. Membrii reuniunii, domni și dame, tot Sâmbătă seara s'au strâns cu toții, cam 80 la număr în restaurantul Quidant, unde s'au ținut frumoase și înălțătoare vorbiri pentru sărbătoritul, pentru presidentul onorar și întemeietor al reuniunii dl. Nicolae Cristea, pentru actualul patron I. P. S. Sa Domnul Ioan Meșeanu arhiepiscop și mitropolit, pentru nașul steagului P. S. Sa Domnul Nicolae Popea, episcopul Caransebeșului, pentru meseriași, pentru damele din cor etc. Vorbirile au fost alternate de cântări și declamațiuni. Mare frumoasă discurs al vice presidentului P. Poponea și al enleg. tip. dl. Nicolae Bratu care făcând istoricul reuniunii, tehnă pentru îndelungă viață a presidentului actual. Frumoasa sărbătoare s'a fînit numai după orele 12.

Din Pâncota primim următoarele: Dle Redactor! Adevărul l'a scris prea mult timp înainte Terebenț din Galsa când vestit că alegerea de preot dela noi nu a petrecut în bună rînduială. Așa e: urte

lucruri s'au petrecut. Cele mai urte nu s'au scris însă. Dar Veneratul Consistor le va ști, căci unul dintre credincioșii biseriei noastre, înaintea a 6 martori a mărturisit în fața dlui protopop, și s'a luat despre asta protocol, că dl. Iercoșan, springit de altfel de dascălul Oașca (știe tot satul de ce!) l'a dat, în Arad, la un oțel, 50 fl. și l'a mai făgăduit 50 după alegere. Când va fi chemat să se rostească asupra protestului ce s'a înaintat împotriva acestei fel de alegere curată a dlui Iercoșan, avem nădejde că Ven. Consistor, după-ce se va fi convins despre cele petrecute, ne va scăpa ca în viitor să-l avem pe dl. Iercoșan nici măcar candidat. Cu atât mai puțin preot. Așteptăm așuame ca P. Sfințitul nostru Episcop să nimicească alegerea, să stărpească astfel din rădăcina răul d'a voi cineva să se alegească preot cumpărând suflete. *Un Pâncotan*.

Parastas! Joi, în 8 lea Noembrie st. v., în ziua sfinților arhangeli Mihail și Gavril, s'a săvârșit parastas pentru decedatul și în veșnicuitatul nostru părinte sufletesc Mihail Blidariu, paroch și asesor Consistorial, în care zi tot odată după finea serviciului dumnezeesc preotul local Ecimie Borchescu împreună cu învățătorii locali Sofronie Sârbu și Ioan Bojinea și învățătorul în pensiuie Chirilă Sârbu, împreună cu mai mulți parocheni, cari au asistat la parastas — au mers cu toții în cimitir la cripta familiară, unde s'au făcut pentru decedatul mai multe rugăciuni. Vecinica lui pomenire. Prilipești, la 11 Noembrie 1901 st. v. *Un participant*.

O mare catastrofă. Din *New York* vine știrea că ieri noapte pe linia *New York* — *Wabash*, aproape de stația *Senca*, s'a ciocnit un tren, care ducea mulți emigranți, cu un alt tren de persoane. Ambele trenuri au căzut de pe linie, ear' trenul cu emigrații s'a aprins. 80 persoane au murit și 150 sunt rănite.

Scandalul la Curtea din Belgrad. Bietul Sașa! De câte ori i-se pomeneste numele, aproape totdeauna e vorba de scandal. Astfel, înainte cu trei zile se telegrafia că nevastă-sa, Draga, după o ceartă ce a avut cu tinărul său soț regal, s'a sinucis. În urmă venise altă știre: că regina Serbiei a fost omorâtă.

Abea acum sosește însă adevărul despre cele petrecute la „conac“, cum i-se zice palatului regal din Belgrad. Nu e vorba adică nici de sinucidere nici de omor, ci de amor! Amorul nou al regelui Alexandru pentru sora nevastă-sa, frumoasa Elenă, pe care deși mulți au cerut-o de când e cununată regelui, ea nu s'a măritat însă deoarece ce iubește și ea pe Sașa. „Betrâna“ a observat însă cele ce se petrec și a vroit să trimită dela curte pe sora sa. Alexandru n'a vroit s-o lase însă. D'aci ceartă mare între regina și regele, ceartă care s'a terminat cu leșinul Dragei. Nainte de a leșina a făcut însă un sgomot și scandal, că a alarmat conacul întreg. Încât curtenii credeau că s'a sinucis ori a ucis-o cineva, așa a țipat și s'a văietat.

Ear acum ziarele toate scriu despre scandalul dela curtea regală din Serbia... De, frumoasa Elenă pe vremurile vechi pricinuisse căderea Troiei! Nu e mirare că acum, altă Elenă frumoasă, să facă pe tinărul rege Sașa a-și ieși din balamale... Se vede că Elenele sunt primejdioase, îndeosebi pentru tinării prinți cum a fost Paris și pentru un tinăr rege cum e Sașa, săracul!... Nici nu se putea

alt-fel: Sașa trebuia să semene lui tatăl său... Se pare însă că îl și întrece!

Invățător pensionat, dar care e numai de 42 ani și are glas foarte bun, caută un loc de cantorat ori aplicare la vre-o cancelarie de bancă.

A se adresa redacției ziarului nostru.

Geografia comitatului Arad de învățătorul Damaschin Medre, — manual cu mai multe cărți geografice, întocmit pentru clasele III. și IV. ale școalelor populare și aprobat de Ven. Consistor aradan:

Se poate procura dela administrațiunea „Tribunet Poporului“ și dela librăria „Ifju Klein Mór“ din Arad. Prețul 35 cr. (70 fl.) plus porto postol.

Maria Cunțan, Poessit, un drăgălaș volum, de 74 pagine, se găsește de vânzare la Administrația ziarului nostru.

Radu Ursu, recomandă publicului român din loc și provincie atelierul de tuns, ras și fresat; și ori-ce alte servicii sanitare permise de lege aparținătoare la acest ram de industrie. Îndeosebi recomandă onoratei preoții cunoștințele sale speciale întru dresura rituală a părului, mustețelor și a bărbii se află în stada Deák-Ferencz (Hotel Vass); serviciu prompt cu comoditate și gust. Afară de aceasta recomandă magazinul său de pudră, săpun și diferite soiuri de parfumării.

Avis Proprietarilor acțiunilor Nrii 29 și 30 dela institutul de economii și credit „Dunăreana“ în Timiș-Cubin prin aceasta să provoacă a-și achita ratele restante, altcum se va purcede în contra sa conform dispozițiilor statutare § 9, alinea a doua.

Evenimentele din Atena.

Ziarele grecești scriu:

Drama petrecută în Atena și care a făcut să sângereze inimile tuturor grecilor are două fețe.

Una cea exterioră, care a făcut pe toată lumea să vadă și să judece alt-fel lucrurile de cum s'au petrecut, și cea interioră, care este următoarea:

— Unde s'au dus studenții? Ce au voit? De ce au fost împușcați?

— S'au dus la locuința Mitropolitului. Ce au căutat acolo?

— Au voit să vorbească cu Mitropolitul!

— Me rog, cine este Prea Sfinția Sa chir Procopius Economides?

— Este șeful bisericii ortodoxe a Greciei!

S'au dus deci studenții, să găsească pe șeful!

Dar șeful bisericii s'a ascuns nu s'a arătat! Atunci studenții i-au strigat din stradă:

— Sfințe Mitropolitule! Sfințe Episcopule! Șef al bisericii noastre! Ești afară! Vino să ne aperi sora și sfința noastră Evanghelie: cea pe care au scris-o cu mâna lor ucenicilor lui Iisus în limba strămoșilor noștri, aceea pentru care ne-au pus în gât iataganul turcesc, aceea pe care au purtat-o în sin luptătorii de mai bine de 400 de ani, aceea pe care au cetit-o eroii noștri Botzaris, Colocotroni, Tavela și Canaris, aceea pe care o citesc și o înțeleg, patru milioane de servi frați de-și noștri, aceea pe care crede și jură națiunea noastră întregă!

Dar Mitropolitul nu voia să iasă afară! Șeful nu se vedea nicăieri, și studenții li strigau necontenit din mijlocul străzii.

În locul vocef mitropolitului se auziră împușcături și focuri de revolver!

Șapte inși cad morți, în fața locuinței mitropolitului, și, împreună cu căderea lor căzu și Prea Sfinția Sa chir Procopius din scaunul său!

Idea birni, și biruința a fost câștigată cu sângele vărsat a celor șapte tineri căsuși.

POSTA REDACȚIEI.

Pasivistul, Maidan. Dacă dl. capelan A. Iana umblă prea mult la vânat și își neglijează preoția și „postamentul“, faceți arătare la protopop și Consistor. Corespondențe de aceste nesubscrise nu putem publica. Noi trebuie să știm cine ești.

Hălmașiu. Cele trimise despre preotul Sirca Irimie numai plătind 5 coroane, la loc deschis, se pot publica.

D lui Ioan Ardeleanu, candidat de preot, Țiria. Nu ești D-Ta nici cel dintâin nici cel din urmă pe care fișica murdără din Timișoara te calomniază. Noi avem să-ți dăm un singur stat: să nu stai de vorbă cu niște păcătoși, ci să faci cum faci și alți oameni cinștiți: disprețuiești ce scrie ceea fișică și-ți vezi de treabă... *Câni latră, caravana trece înainte!*

Saturău și Hălmașiu. Pentru azi au sosit târziu.

Hunedoara. Nu suntem autorizați a da numele corespondentului care a scris despre alegere. De altfel vești afla, căci — după-cum ni-se scrie — majoritatea alegătorilor va cere și la consistor să fie întărit dl. Oprea și vor iscăli mai mulți inși protestul în contra purtării comisariatului consistorial care a corțeșit.

V. în D. Se poate ca pentru voturile dela alegerea de Metropolit, la consistor să se cerce a recompensa pe dl. P. numindu-se protopop la H. E fapt însă, că legea dă consistorului dreptul de a numi pe unul din cei 3 cari au avut voturi mai multe. Dacă aveți acuze grave și drepte la adresa dlui P., faceți-le cunoscute Antic Consistorului, ear' nu ziarelor.

POSTA ADMINISTRAȚIEI.

Abon. Nr. 260. Primit cu mulțumită. Abonamentul foil este achitat până în 31 Dec. a. c.

ANUNȚ.

Avizez Onor. Public rom, că în atelierul meu de tâmplărie și sculptură din Oravița (Banat), m'am scortat complect și sunt în măsură a face și lucrări de tâmplărie și sculptură la bisericile noastre în stilul prescriș ort. bisericesc. Unde mi-se cere, pot produce și ateste autentice, de prin locurile, unde am furnisat asemenea lucrări, ce prin colaudări oficiale, s'au dovedit de reușite. Prețuri ieftine și servii prompt.

658 1-3

Ion Cotâră și fiul,

atelier de tâmplărie și sculptură.

Mai ieftin ca ori-unde!

„Hotel-restaurant Coronă“

Aug. Coltor — Blaj

oferește On. Public român chitile sale de caspești modern mobilate, vinuri curate de pe Târnave și prima calitate de bere dela Steinbruch. 654 2-10

Editor Aurel Popovici Barcianu.
Red. respons. Ioan Russu Șirianu.

„VICTORIA“

institut de credit și economii, societate pe acții.

Sediul: Arad, casa proprie, calea Arhiducele Iosif nr. 2.

Intemeiată la 1887.

Capital de acții: 600.000 cor. — Fond de rezervă 300.000 cor.

Depuneri 3.000 000 cor. — Circulația anuală 44.000.000 cor.

Primește depuneri spre fructificare, după cari solvește 5% interese fără privire la termenul de abdicere. — Darea de venit după interese încă o solvește institutului separat.

După starea casei depunerii până la 2000 cor. se restituiesc îndată la prezentarea libelului fără abdicere. Depunerii se pot face și prin poștă și se efectuează momentan după sosirea comenzii.

Direcțiunea institutului.

Pentru asigurarea vieții

recomandăm

Institutul maghiar de asigurarea vieții și rentă

ca societate cooperativă

fondat cu participarea bărbaților distinși ai vieții noastre publice.

Institutul acesta împarte adecă întreg câștigul nu între acționari, ci între cei asigurați, exchizându-se astfel ori ce spirit de speculă. Taxele sunt nu se poate mai lesne și se asigură o mulțime de favoruri.

Cu informațiuni servește bucuros

656 1—3

Direcțiunea:

Budapest, V. Academia-utoza 3.

Inspectoratul ardelean:

Balassy Lajos, Kolozsvár.
Teleky-utca 14. sz.

Sanatoriu și institut de cură cu apă rece

— încredințat de Inaltul minister de interne prin ordinațiunea Nr. 81.945/1901. —

În toată Ungaria-sudică singurul institut de cură autorizat, care iarna vara stă deschis pentru public și primește la cură bolnavii cu locuința în institut și externiști. Bolnavii pot avea la dispoziție sfatul ori-și-cărui medic.

Mijloace de lecuire:

Băi cu lumină electrică: pentru vindecarea reumei, podagrei, îngrășării, nevralgiei, boalei de rinichi, boalelor de sânge și invenării prin metaliuri. Aceste băi pot fi folosite și de cei bolnavi de inimă, 15 bilete 15 fl.

Băi de cură cu apă rece: pentru sănătoși întărire, și vindecă boale de intestine (maște), insomnia, durerile de cap e.c. 15 bilete 6 fl. Abonament lunar 10 fl.

Băi de acid-carbon: pentru vindecarea boalei de inimă, boalelor femești și lecuirea slăbirei pricinuită de nervositate. 15 bilete 18 florini.

Bai maure: pentru vindecarea boalelor femești, reumei, nevralgiei, înțepenirea mușchilor etc. 15 bilete 16 fl.

Bae de apă rece electrică: Vindecă nervositatea, dureri de nervi, slăbirea peste tot a sistemului nervos. 15 bilete 15 florini.

Inhalatii: soale sau cu extract de brad. După modelul celor din Reichenhall și Gleichenberg, — în contra boalelor de plămâni și de gât. 15 bilete 9 fl.

Gimnastica-svedeză: pentru vindecarea strâmbărilor de spinare, înțepenirii mușchilor; pentru lecuirea slăbirei la copii anemici. Taxă lunară de la 10 fl. în sus, după gravitatea cazului de boală.

Massage: pentru vindecarea boalelor de nervi, a anemiei, a îngrășării peste măsură și a slăbirei generale. 15 massage 6 fl.

Massage electric: pentru vindecarea nervosității, a durerilor de nervi și pentru ușurarea mistuirii. 15 bilete 12 fl.

Electrisare galvanică și cu curent faradic: Bolnavii internști pot avea la dispoziție sfatul ori-și-cărui medic. — O odaie (cu încălzit, luminat și serviciu) și proviziunea sau întreținerea: 85 fl. pe lună.

Medicul conducător:

D. HECHT,

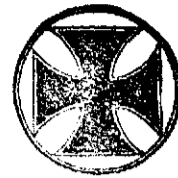
Arad, Strada Zrinyi (fostă Sziget) Nr. 3 (Intrare în stradă vis-a-vis de Teatru, între prăvăliile Maresch și Szabó). Telefon 270.

541 41—

Cruce dublă electro-magnetică

vindecă și inviorază sub garanție.

Aparatul acesta, vindecă și folosește contra durerilor de cap, urechi și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulației sângelui, anemie, amețeli tinituri de ureche, bătaie de inimă, sgârșiri de inimă, asma, auzul greu, sgârșiri de stomac, lipsa poftel de mâncare, răceală la mâni și picioare, reuma podagră ischias, udul în pat, influența, în somnia epilepsia circulația neregu-

lată a sângelui și multor altor boale cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. Inusurarea acestui aparat este că vindecă nu numai din timp în timp ci introduce constant în corpul omenesc binefăcătorul curent, când pe deoparte vindecă cu succes boalele afecțioase, eară pe de alta parte e cel mai bun scut contra îmbolnăvirilor.

Deosebită atențiune e a se da împrejurărei că acest aparat vindecă boale vechi de 15 ani.

În cancelaria mea se află atestate încurșe în toate părțile lumii cari prețuese cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca își se retrimite banii.

Unde ori-ce încercare s'a constată zădarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta” deoarece „Ciasul-Volta” atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut apreciat și cercetat.

Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă indeosebi.

624 31—30

Prețul aparatului mare e fl. 3, sau Cor. 6. — folosibil la morburii cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

Prețul aparatului mic e fl. 2, sau Cor. 4. — folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.

Expediție din centru și locul de vânzare pentru țeară și străinătate e:

Albert Müller, Budapesta, V., str. Vadász 42. K
Colțul str. Kálmár.

Principiu: Circulație mare pe lângă prețuri ieftine și solide.

HOFFMANN SÁNDOR

Prăvălie de mode și magazie de tepich.

„La Rândunleă.”
ARAD, Edificiul teatrului.

☉ Cu 200 Coroane TROUSEAU pentru MIRESE. ☉

	Cor.	fl.
6 cămeși decorate	21	60
6 halaturi de noapte brodate	20	40
3 fuste de desubt	13	20
6 pantaloni pentru dame	19	20
12 năfrâmi albe sau colorate	8	—
12 părechi ciorapi negri	13	20
2 garnituri de pat. frumos executate	28	—
6 fețe de perini nanching	10	60
6 ciarșafuri (lepedee)	17	20
2 preparate damast pentru 6 persoane	18	80
2 garnituri pentru cafea, colorate	9	20
12 ștergare de Zips	12	—
12 bucați ruferie de cuină	4	80
12 „ șterguri de praf, moi deosebite	5	—
2 „ plapeme de vară	8	60
Total Cor.		210
597 — 31	5	procente sconto de cassă
Netto total Cor.		200

Trouseau-uri pentru mirese la comandă cu prețuri dela 200—2000 coroane.

Cele mai frumoase torturi și brodări asortiment bogat.